

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

• HVAR 8 DAG •

ILLUSTRERADT

MAGASIN

VY FRÅN ÅNGERMANÄLFVEN. — FOTO. NILSSON, SUNDSVALL.

12TE ÅRG

DEN 20 AUGUSTI 1911.

N:O 47.

Foto A. Larson, Uppsala.

Kliche: Besvit Silfversparre.

J. Luadell

Den 25 sistlidne juli fyllde professorn vid Uppsala universitet Johan Lundell sextio år.

Johan August Lundell är född i Kläckeberga af Kalmar län den 25 juli 1851 och son till hemmansägaren Anders Andersson därstädes och hans maka Karolina Olsdotter. En broder är nuvarande ledamoten af Andra kammaren P. O. Lundell. Efter att ha genomgått hemsocknens folkskola samt elementarläroverket i Kalmar aflade han 1871 mogenhets-examen och kom samma år som student till Uppsala. Här aflade han 1876 fil. kand.-examen. Det är Lundells enda akademiska lärdomsprof. Däremot har han aldrig tagit någon licentiatexamen eller disputerat. Icke dess mindre blef han genom på annat sätt ådagalagd vetenskaplig förtjänst docent i fonetik 1882. Efter att sedan under en följd af år ha uppehållit undervisningen i slaviska språk som t. f. lärare, blef han 1891 professor i samma ämne. Filosofie doktor vardt han två år därefter genom promotion som hedersdoktor vid jubelfesten 1893.

Inom denna yttre ram har Lundells lefnad varit fylld af ett ovanligt intensivt vetenskapligt såväl som praktiskt arbete. Härvid träder ovilkorligen i förgrunden hans förtjänster om svensk landsmålsforskning.

Från det småländska allmogehemmet hade Lundell tagit med sig en förtrogenhet med och kärlek till folklivet, till saga och sägen, sådana de lefva på folkskets läppar, hvilka äfven under tiderna vid universitetet trängde sig fram i förgunden och snart blefvo bestämmande för hans forskningsintresse. Hans studieår i Uppsala inföllo på 1870-talet under en tid, som i många hänseenden kan betecknas såsom en vågdal mellan det brusande lifvet under 1860-talets strider om skandinavism och representationsreform samt 1880-talets ej mindre häftigt upprörda Verdandi-fejder. Ett af de få intressen, som då förmådde rycka upp den akademiska ungdomen, var landsmålsrörelsen. "Studenter från den tiden", skriver Emil Svensén, själf en af dem, "minnas nog ännu med den rörelse, som endast hågkomsterna från ungdomsåren förmå uppväcka, huru de årligen återkommande landsmålsfesterna med sina drastiska bilder ur svenskt folklif utgjorde höjdpunkter i det akademiska ungdomslifvet". För Lundell blef landsmålsintresset uppslaget till ett aldrig sedan afbrutet vetenskapligt arbete. År 1878 grundade han en tidskrift, som ännu alltjämt är centralorgan för den svenska landsmålsforskningen: "Nyare bidrag till kännedomen om de svenska landsmålen och svenskt folklif", vanligen kort och godt kallad "Svenska landsmål". Det första bandet innehöll framför allt tvenne märkliga arbeten af Lundells egen hand.

Först och främst skänkte han här det berömda svenska *landsmålsalfabetet*. Medan man tidigare hufvudsakligen inskränkt sig till en behandling af landsmålens ordförråd, hade uppmärksamheten nu allt mer börjat inriktas jämväl på ljudsystemen. För att komma någon väg på denna bana erfordrades ett alfabet med varierande typer, som precisare angaf språkljudens skiftningar än det i hvardagslag använda. Förarbeten till ett sådant voro redan af C. J. Sundevall och andra gjorda, men Lundell måste dock räknas som dess egentlige skapare, i det endast 28 af landsmålsalfabetets 105 tecken äro upptagna från Sundevall i oförändrad form och betydelse. Från kompetent håll har detta Lundellska alfabet blifvit kalladt ett af de mest storartade försök till fonetisk (ljudenlig) skrift som någonsin blifvit gjorda. Dess företräden falla kanske mest i ögonen vid jämförelse med de ljudframställningar som tidigare kommit till användning.

Vidare förekom i Svenska landsmåls första band ett försök af Lundells hand till en öfversikt af olika folkslags folklitteratur. Impulsen till detta storartade bibliografiska arbete synes han ha erhållit under sin verksamhet som amanuens vid Uppsala universitetsbibliotek. Det stannade denna gång vid en ansats. Men man har anledning antaga, att prof. Lundell på senare tid återupptagit sitt bibliografiska författarskap, af hvilket i så fall säkert kan förväntas rika frukter.

Den med dessa bidrag startade tidskriften har haft förmånen att allt ifrån början, sålunda i 33 år, stå under sin upphöfsmans ledning. "Den, som själf skrifvit i landsmålstidskriften", vittnar en medarbetare, "vet bäst hvad prof. Lundells biträde här betyder. Hans penna härjar oförskräckt i manuskripten. Hur många oordnade bidrag har ej han med den sakkunniges öfverlägsenhet satt form på? I själfva verket torde han för ansenliga partier böra ha hedern af medförfattare snarare än redaktör. Från hans hand härröra för öfrigt också arbeten, som måste räknas bland tidskriftens allra yppersta bidrag. Här är det särskildt de metodiska frågorna, han ägnat sig åt. Och därtill har han för tidskriften måst vara både bokhållare och kassör, bokhandlare och springpojke". Utomordentligt karaktäristiska äro hans egna ord om detta arbete: "allvarsamt, mödosamt, stundom tungt och dock ett nöje, ett ädelt nöje."

Som fonetiker är det naturligt, att han hörde till dem, som kräde vårt svenska stafsäts reformering i ljudenlig riktning. Han företrädde t. o. m. i detta hänseende radikalare sträfvan än dem, som närmast lyckades göra sig beaktade. Ett viktigt inlägg på detta område är den af honom åstadkomna "Svensk ordlista med reformstafning och uttalsbeteckning."

Den oerhörda omfattningen af det sålunda utförda arbetet ligger fullt klart, först när man betänker, att han allt sedan 1891 på grund af sitt ämbete måst ägna hufvudparten af sin verksamhet åt ämnet slaviska språk. Under talrika utländska resor har han på platsen grundligt studerat de olika slaviska språkstammarna, hvilka studier satt frukt i ett omfattande slaviskt författarskap, som särskildt ägnats åt det ryska språkets fonetiska förhållanden. I bokhandeln väntas just nu första delen af en "Lärobok i ryska språket" af Lundells hand.

Ty Lundell har aldrig varit den, som i förnäm isolering inskränkt sig att vistas på vetenskapens höjder. Öfverallt, där det gällt att göra vetenskapen känd och fruktbringande för det praktiska lifvets behof, har Lundell varit med. En mera nitisk ifrare för vetenskapens popularisering än han får man leta efter, och hans krafter ha också i stor utsträckning tagits i anspråk för sommarkurser och föreläsningsbyråer, vid hvilka man haft behof af hans organisatoriska förmåga. Dessutom har han tagits i anspråk för åtskilliga inspektorat bl. a. för Uppsala enskilda läroverk och privatgymnasium. För fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala har Lundell adagalagt synnerligt intresse och i tal och skrift verkat för klagörande af detta läroämnes betydelse. För öfrigt har han gjort en mängd inlägg i skolorganisatoriska och pedagogiska frågor.

Af utmärkelser, som kommit Lundell till del, må särskildt nämnas, att han 1881, så ograduerad han var, af tredje internationella geografiska kongressen i Venedig fick mottaga medalj för sitt landsmålsalfabet samt att han 1888 kallats till hedersledamot af l'Association fonétique. När han firade sitt silfverbröllop med "Svenska landsmålen", fick han mottaga en storartad hyllning af kolleger och lärjungar.

Foto. Lamm, Stockholm.

MOTORKLUBBENS SOMMARTÄFLING: Frih. C. Åkerhielm med 65 hästkrafter.

Svenska motorklubbens sommartäfling tog sin början den

H. & D:s STOCKHOLMSFOTOGRAF.

FRIH. ÅKERHIELM med 6 hästkrafter, ett apropos från hästutställningarne.

Under K. S. S. S:s Sandhamnsregatta, som ägde rum 7—9 aug., uppnåddes flera vackra resultat;

Fjörst. Stograft.

"ERNA SIGNE", EN AF DE MEST UPPMÄRKSAMMADE BÅTARNA VID SANDHAMNSREGATTAN.

11 aug., då de 14 täjlade samt tre vagnar utom täflan startade i Stockholm för turen till Mora och åter. Vårt snapshot från starten visar en af deltagarna frih. C Åkerhielm på Ökna, förut känd inom hästsportsvärlden.

*

Idrottsriksförbundets förvaltningsutskott har nu fastställt utseendet på det förtjänsttecken som riksförbundet i april 1910 beslutade instifta. Förtjänsttecknet skall utdelas till person, som gjort sig synnerligen väl förtjänt om idrotten i vårt land, och tecknet är älsedt att utgöra en utmärkelse för verkligt arbete till idrottens fromma.

IDROTTSMÄNNENS FÖRTJÄNSTTECKEN

särskild uppmärksamhet väckte hrr Asps och Perssons nybyggda internationella tolfva "Erna Signe", hvilken visade sig som en utomordentlig snabb båt och tog åtskilliga första pris.

*

På Bonarps hed har ingenjör Ask i sommar aprofvat den af honom konstruerade och byggda flygmaskinen, som helt och hållet är af svensk tillverkning. Hr A. har gjort flera lyckade flygningar och sålunda flugit 2 mil på 8 minuter. Han skall nu aflagga profven för erhållande af Sv. Aero-nautiska sällskapets certifikat.

Foto. Pettersson, Ljungbyhed.

INGENJÖR ASK MED SIN FLYGMASKIN PÅ BONARPS HED.

Kliche: Ernst Sjöberg.

FRÅN VÅRA BADORTER.

Anatolifoto.

Kliché: Kem. A.-B. Drott Sjöfvergarre, Stålm-Gbg.

KNEIPPBYN VID VISBY:

"LUNKAN" HYLLAS AF DE FINSKA SÅNGARNA.

DE FINSKA SÅNGARNA PROFVA KNEIPPEN.

Det några km. norr om Visby belägna friluftsbadet *Kneippbyn*, som har ett 40-tal badgäster, hade vid de finska sångarnas förut omtalade Sverigeturné en visit af den utmärkta kören, hvilken därvid bl. a. bragte "Lunkan" en hyllning; i. d. operasångaren Lundqvist är nämligen sedan flera år bosatt där i sin villa Trolltippen.

PÄLSSÄLAR PÅ GÖTEBORGS MUSEUM.

I Stilla havets nordligasts delar samt i de antarktiska farvatten finnas de så kallade pälsälarna. Namnet härleder sig af den mjuka, fina bottenull som djuren äga under den yttre hårfällen eller stickelhåren. Denna bottenull bildar, sedan stickelhåren borttagits, det mjuka, eftersökta och dyrbara pälsverk, som går under namn af äkta sälskinn. Äfven i ve-

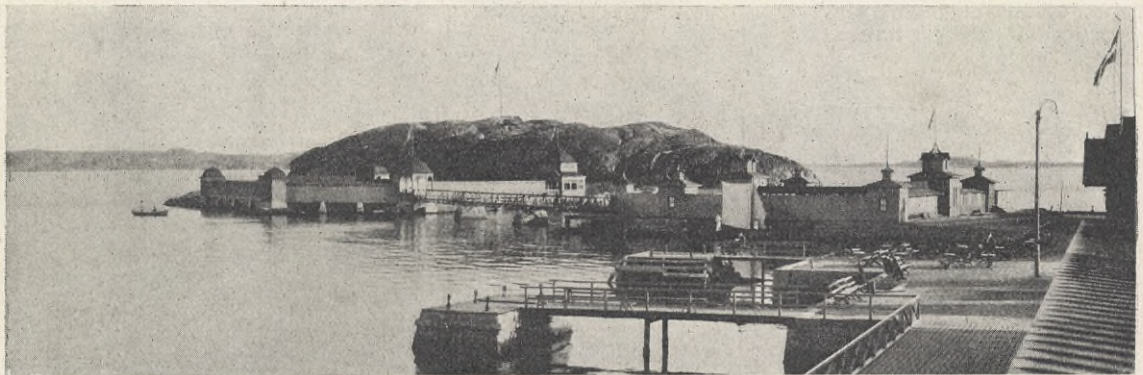

Foto. Karnell, Gbg.

Kliché: Drott Sjöfvergarre.

HANE, HONA OCH UNGE FRÅN CROZET-ÖARNA.

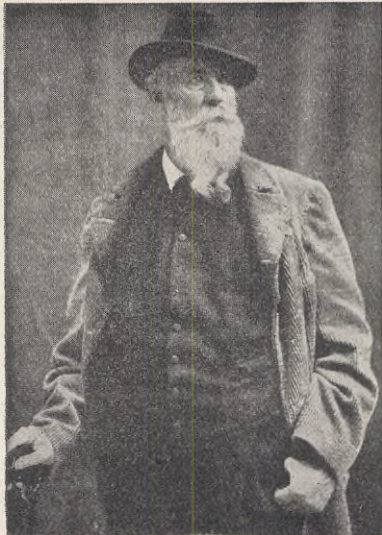
tenskapligt hänseende erbjuda de åtskilligt af intresse. Ytteröronen äro kvar, om än nära nog rudimentära, bakfötterna kunna de vika framåt och stödja sig på, en konst som de andra sälarna glömt. Deras hanar äro mycket större än honorna och samla gärna, under häftiga strider sins emellan, ett harem omkring sig. Af kapten C. O. Johnson,

3/4 efter fotograf.

Kliché: Kem. A.-B. Drott Sjöfvergarre, Stålm-Gbg.

DEN NYA BASSÄNGEN I LYSEKIL. Den lifligt frekventerade badorten har i sommar försetts med en ny bassäng, afsedd för herrar. Den gamla herrbassängen har i omändradt och förnyadt skick öfverlåtits åt damerna, under det att den gamla dambassängen upplåtits för billighetsbad. Den nya herrbassängen är troligen den största i Sverige, täckande en areal af cirka 1,500 kv.-m. och med ett åttiotal hytter. Utanför bassängen har inhägnats en klippa afsedd för de många solbadarna och dem, som från en trampolin önska komma mera brådstörtadt i det våta elementet.

Efter porträtt. Klische: Bengt Silfversparre.
REINHOLD BEGAS, den berömde tyske monumentalskulptören, som afled den 3 augusti.

mått, dekorativa statyer eller grupper för parker och trädgårdar, smyckade brunns- eller portalfigurer o. d. eller skulptur af kabinetts- och boudoirformat. Särskildt lyckades honom förträffligt framställningen af smidiga, nakna kvinnogestalter. Han visade jämväl sin talangs bästa, när han med sin mejsel gaf karaktär åt något intressant porträtthufvud, en Menzel eller en Moltke. Och denna säregna begåfning blef framför andra utvald att i stor skala gifva gestalt åt furstar och krigsherrar i vapenskrud.

*

Den firade parisiska teaterdivan madame *Ginette Lantelme* omkom häromdagen genom drunkning under en lustfärd uppför Rhen, som hon gjorde tillsammans med sin man, tidningsmag-naten Edwards. I ett stort sällskap hade den vackra *Ginette Lantelme* och hennes man på jakten "L'Amée" farit vattenvägen till Holland och därifrån uppför Rhen, då olyckan inträffade. Man tror sig veta att fru L. fallit ut genom det stora fönstret i sin hytt sent på

(Forts. fr. föreg. sida.)

ene delägaren i den stora fiskeri- samt hval- och sällfångstfirman Irvin & Johnson i Kapstaden, har Göteborgs musei zoologiska afdelning i vår som gifva mottagit tre skinn af dessa dyrbara djur, hane, hona och unge. De äro från de sällan besökta Crozet-öarne — belägna ungefär 300 mil sydost om Goda Hoppsudden — och tillhöra en i museer rätt ovanlig art.

Djuren ha i karaktäristiska ställningar monterats af konservator Skoogs mästarehand.

L. A. Jügerskiöld.

Vidstående porträtt:

D:R SALIMBINI, som framställt ett koleraserum.

Den monumentalskulptör, som mer än någon annan varit det tyska kejsardömet och huset Hohenzollerns förhårligare, den gamle *Reinhold Begas*, afled den 3 aug. i en ålder af något öfver 80 år.

Under det senaste årtiondet intog han genom det anseende de många officiella uppdragen från högsta ort förskaffade honom en särställning bland sina kolleger af mejseln och hammaren. — *Begas* begåfning hade sitt rätta fält, när det gällde skulptur af mindre

Foto. HVAR 8 DAG. Klische: Bengt Silfversparre.
ALEXANDER LAURENTZ, K. operans nye tenor.

K. operan i Stockholm har fått en ny tenor, *Alexander Laurentz*, dansk till börd och omkring 30 år gammal. Han satt ända tills för några år sedan på ett grosshandelskontor i Köpenhamn, men blef så "upptäckt" af en sånglärarinna, debuterade som *Turiddo* i "Cavalleria Rusticana" och skall nu som sagt fortsätta sin sångarbana på Sveriges främsta lyriska scen. Hr *Laurentz* kommer att sjunga alla sina partier på svenska.

Koleran har under denna heta sommar uppträdt på flera ställen i Europa, dock lyckligtvis icke i så många samlade fall att man kunnat tala om någon epidemi. I Frankrike ha emellertid flera fall inträffat, senast i Marseille. Pasteurinstitutet i Paris, där doktor *Salimbeni* för icke så länge sedan framställt ett antikoleraserum, utsände genast dr S. till Marseille, och där skall han nu få tillfälle att pröfva verkan af det nya medlet i kampen mot koleran.

Efter porträtt. Klische: Bengt Silfversparre.
M:ME GINETTE LANTELME, den tirade fransyska teaterskönheten, som nyligen drunknade under en lustfärd uppför Rhen.

kvällen och bortförts af strömmen. Det öfriga sällskapet, som ännu satt på däck, hörde ett ångestskri och fann snart till sin förskräckelse att det måste ha varit *Ginette Lantelme* som gått öfver bord. Alla räddningsförsök voro fåfänga. — Fru *Lantelme*, som för endast sex år sedan kom från konservatorium till Gymnaseteatern, var den på senare åren mest afbildade och omskrifna skådespelerskan i Paris. Hon säges ha varit "utsökt genom sin ungdomliga friskhet och sin liflighet".

*

Foto. Erikssén, Norrköping.

FRÅN DET FASHIONABLA BRÖLLOPET PÅ STENKULLEN, då prof. B. Ekeberg sammanvigdes med fröken Brita Swartz, dotter till finansministern och fru Swartz. På bilden märkas förutom brudparet i midten, prins Carl (X), prinsessan Ingeborg, statsrådsinnan och statsrådet Swartz.

Ett fashionabelt bröllop firades den 10 augusti på statsrådet Carl Swartz' sommarbostad Stenkullen, Östergötland, då professor *Birger Ekeberg*, sammanvigdes med fröken *Brita Swartz*, dotter af statsrådet S. och hans maka, född Lundström. Altaret hade rests under bar himmel med en ståtlig grupp af ädelranar som bakgrund, och till detsamma ledde en med rödt tyg belagd trågångsbana. Öfver själfva altaret, som reste sig på en mattbelagd plattform, höjde sig några höga Kentiapalmer, i hvars midt man såg brudparets namnchiffer i grönt och rosa. Efter vigseln gäuvo statsrådet och fru Swartz middag för ett sjuottioal inbjudna, bland hvilka märktes prins Carl och prinsessan Ingeborg med uppvakning.

*

Drottningholms slott har som bekant under det senaste året åter tagits i besittning af de kungliga, efter att ha stått öfvergifvet under åtskilliga år.

F. n. bebos slottet af kronprinsen med familj, och de furstliga barnen ha givetvis i den vackra slottsparken en den mest förtjusande lekplats. Ett af småprinsarnas mest gouterade nöjen är ridturet på gottlandsrussen "Felix", och den ena af våra bilder visar just prins Gustaf Adolf på hästryggen.

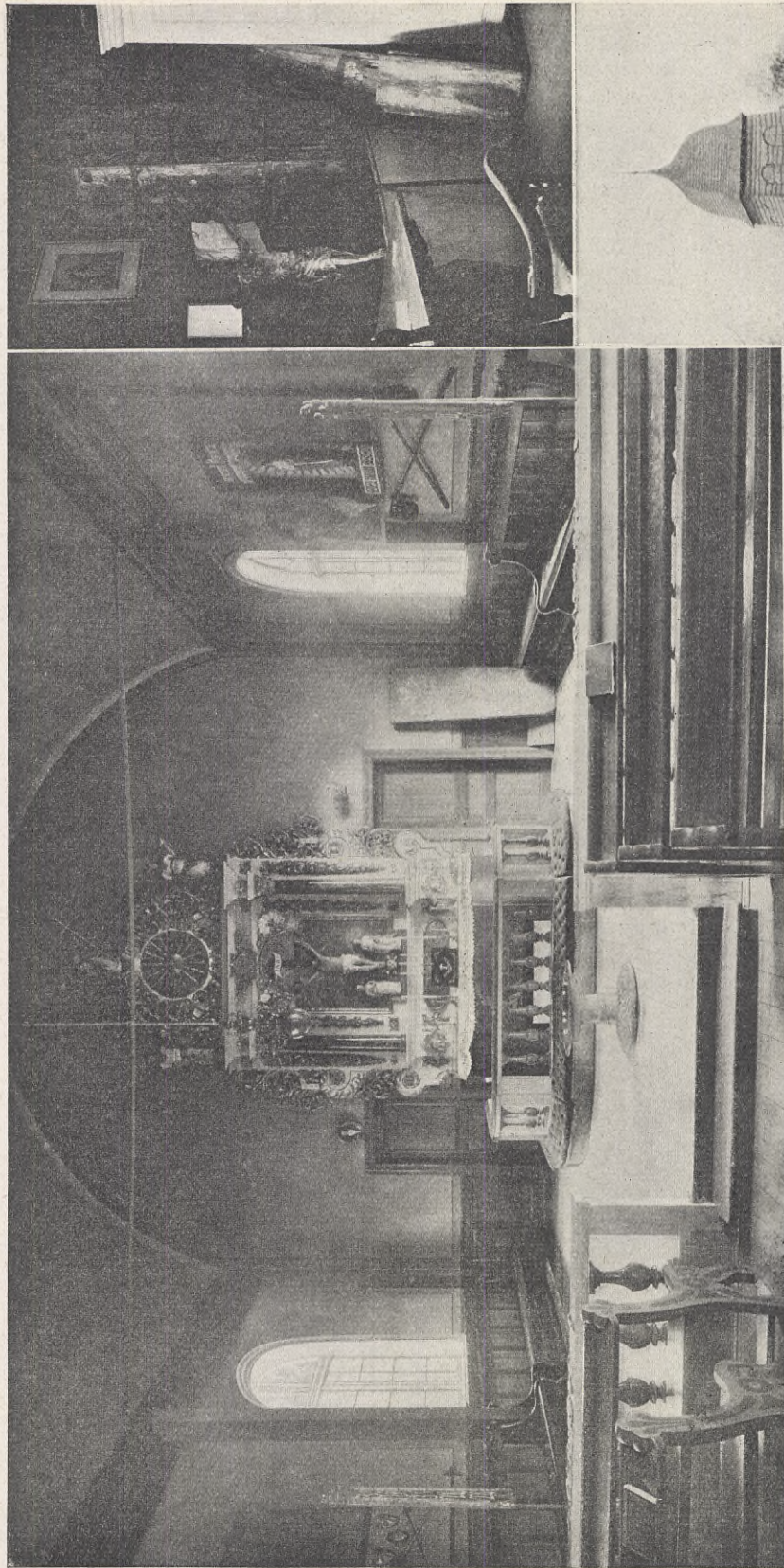

Foto. Amborg & Pernutz, Stockholm.
PRINCESSAN INGRID.

Foto. Johansson.
IDYLL PÅ DROTTNINGHOLM. Prinsane Gustaf Adolf och Sigvard.

HAMMARÖ KYRKA I VÄRMLAND — ETT TEMPEL FRÅN MEDELTIDEN.

INTERIÖR med koret och väggdekoration. — HÖRN AF SAKRISTIAN med det gamla sakramentskåpet och andra fornsaker.

Hammarö kyrka, som anses tillhöra den äldsta typen af tempel i vårt land, inrymmer åtskilliga fornsaker, som för någon tid sedan varit föremål för en undersökning. I koret har genom fektor J. Börjesons försorg hopbragts en vacker samling föremål från långesedan flydda tider; på ena väggen hänger ett altarskåp från slutet af medeltiden, på andra väggen märkes en hillebard och några värfjor, af hvilka en bär årtalet 1639. Midt för altaret står en dopfont af täljsten, som renoverats och blifvit försedd med ett glänsande kopparbäckan. Af de vackra ljusstakarna på altaret äro några från medeltiden. — Inne i sakristian synes ett märkligt sakramentskåp från 1300-talet.

Några sannolikt från 1300-talet härrörande målningar på en vind ofvanför sakristian ha också tilldragit sig de sakkunniges uppmärksamhet.

Efter fotografii.

EXTERIÖR.

Kiöbke. Kinn. A.-B. Drömf. Sjöfverrrerres, Sölm. Öby.

FRÅN ARBETETS FEST I GÖTEBORG, UR KARNEVALSTÅGET: 1. Målarnes vagn 2. Bagarn

Efter fotografi.

EN GRUPP DANSKA LÄKARE, som f. n. är stadd på rundresa till våra kurorter.

1. Dr Zander, 2. dr Barfod, 3. dr Hellstenius, 4. prof. Bertel, 5. prof. Jacobsson.

Kliché: Demot Sjögrensparre.

se, och sammanlagdt bortåt 10,000 personer besökte marknaden på Idrottsplatsen.

En arbetets fest gick den 12 och 13 aug. af stapeln i Göteborg, anordnad af Göteborgs Arbetareförening och kallad "Larsmässemarknaden". Festen, hvars hufvudsakliga del var förlagd till Idrottsplatsen, inleddes båda dagarna med ett karnevalståg genom staden. På vagnarna i detta framställdes olika yrken genom lifvande tablåer. Den lyckade festen hugnades i hög grad med allmänhetens intresse,

Tretton danska läkare befinna sig f. n. på en rundresa till våra kurorter. Det är Svenska kurortföreningen, som efter initiativ från danskt håll anordnat resan. Denna ledes af kurortföreningens sekreterare, dr Emil Zander, och börjades den 5 augusti med utgångspunkt i Helsingborg och af-

Efter fotografi.

K. AUTOMOBILK

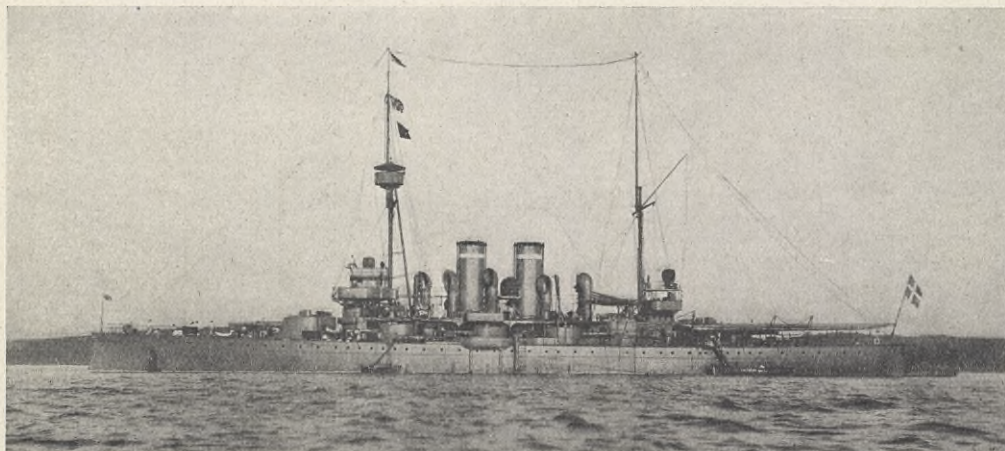

Foto. Backlund, Göteborg.

FRÅN KUSTFLOTTANS GÖTEBORGSBESÖK

sederna; 4. Linoleumarbetarna; 5. Bryggarna. Foto. 1 o. 5. Francis, Gbg, 2-4. Backlund, Gbg.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm - Gbg.

slutas den 21 aug. i Varberg. Vår fotografi är tagen vid läkarnas besök i Södertelje.

*

K. Automobilklubbens förtjänstmärke för automobilförare, hvilket instiftats till uppmuntrande af skicklig och hänsynsfull körning, har i dagarna — för första gången — utdelats till fem förare, som enligt styrelsens beslut berättigats bära detsamma. Det är utfördt i oxidieradt silfver med midtelfältet i blå emalj.

*

Parisarna — som i allmänhet inte äro bortskämda med alltför mycken svalka och somrarna — ha under denna värmeböljornas tid lidit oerhördt af hettan. Vår lilla karaktäristiska situationsbild ger ett exempel på hur Parisarbetarna tillvarataga hvarje möjlighet att finna skydd mot solens brännande strålar.

*

Den sedan någon tid tillbaka vid västkusten manövrerande *kustflottan* har i dagarna gjort ett besök på Göteborgs redd. En af torpedbåtarna, "Argus", kommenderas af prins Vilhelm.

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Silfversparre.

I SKUGGAN. En Parisbild.

Kliché: Bengt Silfversparre.
NS FORTJÄNST-

alsfartyget "Äran". — Fem af pansarfartygen.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Silfversparre, Sthlm - Gbg.

BLINDPIPAN I DEN EUROPEISKA KONSERTEN.

För H. S. D. af **MARI MIHI**, med illustrationer efter originalfotografier tagna af sultan Abdul Asis närmaste vän, den ryktbare Timeskorrespondenten **WALTER HARRIS**.

EN BERBERHÖFDINGS BORG I ATLASBERGEN.

danden, sporadiska börsfall hela Europa rundt. Hela den storpolitiska apparaten med ett ord.

T. o. m. Lloyd George lämnar för ett ögonblick den hysterisk vordna vetobillen och fastslår att England

Kliché: Benot Silfverparre.

EN HELIG MAN FRÅN DET MÖRKASTE MAROCKO.

Jag minnes hurusom man för några år sedan byggde en laxtrappa vid ett af sågverken vid Ljungan. Och det var nog ingen dålig laxtrappa heller, ty alla sakkunniga, alla ingenjörer och inspektörer och intendenten hade frågats till råd. De hade sagt hvad de visste, och det var inte obetydligt. Sedan timrade man upp tillställningen på den fasta grundvalen af deras utlåtanden. Man byggde, och man byggde alldeles åt skogen. Man hade vänt sig till hvarenda en med erfarenhet i frågan, utom till dem som det hela närmast rörde, utom till laxarne. Och de frekventerade heller aldrig den märkvärdiga trappan.

Den där laxtrappan rinner mig i sinnet, då jag tänker på Mulai Hafids land i dessa dagar. Vi kunna ju inte öppna en tidning utan att bli yra i huvudet af ett halfötjog hvarandra motsägande telegram, hvilka alla hänföra sig till det arma, jäktade Marocko. Interpellationer i deputeradekammare och parlament, intervjuer, konferenser, mystiska förlju-

ARABKVINNOR.

Kliché: Benot Silfverparre.

inte vill krig — naturligtvis inte — men att England heller inte vill ses öfver axeln. Man har sett huru Tyskland sändt ett krigskepp till Agadir, ett splitter nytt namn i världshistorien — ja, det var förstas alldeles utan afsikt. ty Panther var nu bara ett oförargligt skolskepp, halfit utskrattadt på grund af sina fåtaliga kanoner. Man har hört att lord Haldane of Cloan sändt en del af The West Surrey regiment till Tanger — ja, gifvetvis inte såsom något slags hot — utan såsom det framhållits endast på en liten ferieresa, bara för att skaffa bassarna litet sjöluft, låta dem få se sig om en smula i världen. Och den 16 juni satte den kortvariga ministären Monis' utrikesminister Cruppi kronan på verket med att förklara, att *Moiniers armé marscherat till Fez endast emedan sultanen önskat detta, och att den därvid tagit den väg sultanen föreslagit.*

Mulai Hafid hade vinkat med handen. Det hade inte behöfts mera, utan det lydiga och oegennyttiga Frankrike lät genast mobilisera och ilade dit. Man drog sig hvarken för kostnader i pengar eller manskap, bara för att vara Marockosultanen till lags! —

I sanning, detta var ändå för vildt. Och man må verkligen inte förtänka oppositionen att den gapskrattade och att "förklaringen" blef en af de många grofva spikarna i kabinetts svarta likkista.

Men hvadan då alla dessa omsvep? Jo, Marocko afrundrar Frankrikes nordafrikanska besittningar, Marocko är rikt på järn, kol, tenn och petroleum och på många andra slumrande möjligheter; därför vill man komma åt det.

Efter fotografier.

I FEZ.

Klick: Bengt Silfverparr.

I MEKINES.

MAROCKANSKA GATUSENER:

För att sätta sig fastare ned har republiken därför systematiskt retat infödingarna till blodiga öfverilningar och förlöpningar, för hvilka sedan den marockanska statskassan fått lämna vederlag, inte i klingande mynt — ty den gamla sjeriffiska feodalstaten är visst inte något kapitalistsamhälle — utan genom att afstå tullinkomster och annat, som fiffiga företagare lätteligen kunde vända i pängar. När det sålunda lidit mot den spändt afvaktade terminen, då *makhzen* inte längre förfogade öfver medel att aflöna sina soldater och ämbetsmän, då erbjöd sig det alltid tjänstvilliga Frankrike att bisträcka nödiga pänningar. Men för dessa utlånade belopp vill man nu skaffa sig ett afgörande inflytande på det meto-

diskt utsugna landets inre angelägenheter, för att sedan exploitera dess malmfyndig-

heter, pumpa upp dess petroleumförråd, suga ut landet med tillhjälp af infödingarnas armar, på så sätt att släpet och slitet lämnas åt marockanerna och förtjänsten åt de stora pänningesyndikaten i Paris.

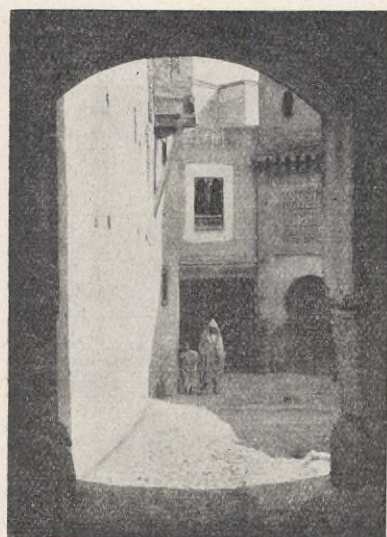
Som man ser, ingen oäfvnen politik, eftersom den fört till målet. Men i alla fall en politik, till hvilken man inte känner sig hågad att skrifuva äreminnen. —

Dock, de andra stormakternas ära och värdighet — nu komma dessa antikverade faktorer i släptåg efter kreditiv och statslån — äro inte förenliga med att republiken ensam står som herre på täppan.

Öfverfallet har lyckats. Den slagne har knifven på strupen och knäet på bröstet. Men då segraren tittar upp, ser han kamraterna omkring sig.

— Du må inte tro, att du får behålla alltihop för dig själf, ropa de i korus. Utan vi skola allt ha vår del med. Eller också får du ge något annat i stället.

— Ja, men det var i alla fall jag, som slog omkull honom, invänder han.

Efter fotografier.

GATA I FEZ.

Klick: Bengt Silfverparr.

UTANFÖR MEKINES.

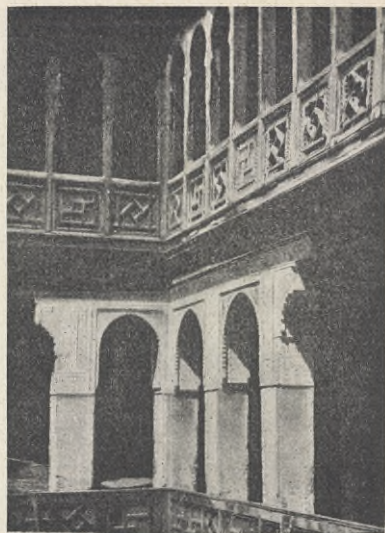

EN "MOSKÉ" I OUEDEMAR-
KEN.

— Det kunde vi också göra, bedyra de andra med mycket menande åtbörder. Men låt oss nu inte komma i lufven på hvarandra, om det kan undvikas. Sådant kostar bara pengar. Utan låt oss dela broderligen. Det blir billigare.

— Ja, broderligen, upprepa de andra, hvilka redan spändt sitt West-Surreygevär och dragit sitt Panthersvärd. —

Det är sättet för denna broderliga delning, hvilket nu så ifrigt dryftas i kabinetten. Alla statslärda, alla ledareskrifvare, alla sakkunniga äro i farten med att snickra ihop ett mo-

ETT HÖRN INUTI EN
KARAVANSERAJ.

us vivendi, ett sätt att lefva. Hvar och en har tillfälle att lägga sitt ord, utom just de, som saken närmast gällde. Marocko är blindpipan i den stora europeiska konserten. Men när denna orkester ändtligen lyckats stämma sina pukor och trumpeter till samklang, då konstruktionsritningen till laxtrappan ändtligen är uppgjord — hvem må förtänka marockanerna, om de säga, att trappan inte är efter deras sinne och för den skull vägra att beträda den! —

Det finnes andra sätt att lägga ut texten, jag vet det. Man kan med välgående skäl häfda, att jorden inte är gifven åt dem, som gräfva ned sina pund, utan åt dem, som förkofra dem. Nu är det jämväl så, att Sjeriffernas rike i alla aiseenden är så jämmerligt förvaltadt och brukadt som tänkas kan, och att en dåkraftigare mänsklighet sålunda skulle äga en själffallen rätt att drifva bort eller skjuta åt sidan dess oduglingar för att själfva utnyttja de möjligheter, som nu ligga oanvända. — Jag skall gifva jorden åt arierna, säger Rigveda.

Men hvem dristar väl att döma om hvilka länder äro ovärdiga att sitta som herrar inom egna gränser! Hvilken är satt att gifva betyg och underbetyg åt nationer och att bestrida dem det fria förfogandet öfver sina landamären?

Marocko har inte fallit på sin oduglighet, men väl på något, som har samband därmed, på sin svaghet. Äger då svagheten intet skydd längre? Skall allt mötas med arméer och slagskepp, trots allt prat om fred och afväpning? —

Finnes då ingen som i de mäktiges råd fört Marockos talan, ingen som höjt sin röst mot denna lömska, elaka och ignobla bankir- och krämarepolitik, som kännetecknar den industriella medeltid, dit vi redan ingått, den mörka medeltid, som räk-

EN LITEN BY PÅ SAIS-SLÄTTEN (utanför Fez).

nar med hästkrafter och kalkyler i stället för med individer och idéer?

Jo, på de sista sex åren har Marocko haft två vänner, som beslutamt och obetingadt ställt sig på dess sida. — I mars 1905 landsteg kejsar Vilhelm i Tanger och sade rent ifrån, att sultanens suveränitet finge på intet sätt inskränkas, och att hans rike ägde full själfständighet. — Agadirepisoden är ett inskridande af enahanda slag. Så skrifver mr Cuninghame Graham den 24 juli: "Tyskland har

gjort en tjänst både mot världen och morerna genom att besätta Agadir. Då det sålunda stoppade sin hand i Marockos ficka, sade det: stopp tjuf! så energiskt både till Frankrike och Spanien, att det kommit Europa att lyssna". —

Det omstridda sultanatets andre försvarare är Jaurès, hvilken för några veckor sedan i deputeradekammaren uttalade, att Europa borde helt och hållet draga sig bort från Marocko, så att dess folk ändtligen finge ordna upp sina angelägenheter i ro, utan någon främmande, spekulationslysten inblandning.

Der Kaiser och Jaurès! Tysk och fransman! Regent och socialistledare! Det gamla ordet: *In medio consistit virtus* tyckes inte bestå längre. Rättfärdigheten väljer inte den bekväma och oförlägliga medelvägen, utan man finner den fäktande ytterst på flyglarna, den högra och den vänstra.

Och de yttersta skola varda de yppersta!
De yttersta skola varda de främsta!

För Hrr Fotografier att beakta: Endast då fotografi är försedt med resp. fotografers namn, angifves detta i H. 8. D.

REVOLUTIONEN PÅ HAITI.

Efter fotografi.

RORELSSENS UPPHOFSMÄN: Generalerna 1 S:t Just, 2 Zamor, 3 Fermin, 4 Leconte, den sistnämnde vald till president.

Kliché: Kem. A.-B. Deont Silfversparre, Stlm. Gbg.

Efter fotografi.

Kliché: Deont Silfversparre.

VY ÖFVER PORT-AU-PRINCE MED PRESIDENTPALATSET (X).

Revolutionsrörelsen på Haiti har fått den utgången att de bägge kamrarna vid gemensamt sammanträde i Port-au-Prince proklamerat general *Leconte* som president. *Leconte* har, heter det i ett telegram, tillåtit sin motkandidat till värdigheten, general *Fermin*, att landa i Port-au-Prince. Ytterligare en presidentkandidat har låtit tala om sig, nämligen f. d. haitianska sändebudet i Tyskland, general *Touchard* som förklarar, att han är beredd att kämpa för att nå presidentvärdigheten, ifall hans vänner begära det. Men ännu tycks emellertid den nyvalde presidenten, *Leconte*, vara situationens herre

Amerikanare, som anländt från Haiti, upplysa att revolutionen där för-lupit tämligen oblodigt. *Lecontes* anhängare voro i allmänhet endast beväpnade med käppar och imponerade blott genom sitt stora antal.

Efter porträtt.

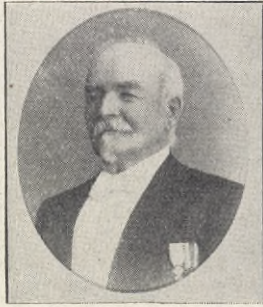
Kliché: Deont Silfversparre.

DEN SJUKE PÅFVEN.

Pius X har sedan någon tid tillbaka varit sjuk. Uppgifterna om sjukdomens grad ha växlat högst betydligt, allt från meddelanden om ett lindrigt illamående, försakadt af bl. a. den starka värmen, till telegram om att lifstara föreläge. Så mycket är emellertid visst, att påfven icke var i stånd att själf deltaga i den gudstjänst, som nyligen firades med anledning af att han då inträdde i sitt nionde "regerings-år".

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

* Data ä nästa sida.

E. STJERNEMANN.
F. d. Kronolänsman. — Deltog i Dansk-Tyska kriget. — Svärdsjö. 85 år 17 Aug.

A. LÖTTIGER.
Prost. — Kyrkoherde i Äby-Läckeby, Klmr st. 75 år 29 Juli.

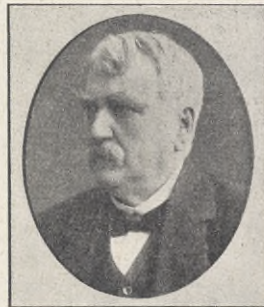
C. M. LIVIJN.
*Jur. d.r. Advokat. — Malmö. 50 år 10 Aug.**

H. J. H. KREÜGER.
*Auditör. — Vexjö. 50 år 14 Aug.**

S. F. SÖDERLUND.
*Fil. doktor. — Upsala. 70 år 28 Juli.**

C. G. H. BAGGE.
*F. d. V. Konsul. — Varberg. 70 år 6 Aug.**

C. A. BERLIN.
Handlande. — Göteborg. 60 år 8 Aug.

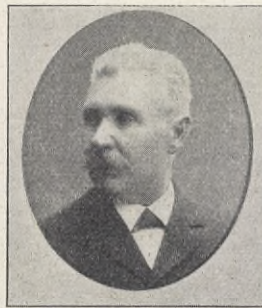
M. HOLMQUIST.
*Grosshandlande. — Halmstad. 50 år 28 Juli.**

E. ENGSTRÖM.
Rådman. F. d. Fabrikör. Kommunalman. — Hjo. 70 år 9 Aug.

A. F. CARLBERG.
*Fru. Fattigvårdare. — Göteborg. 60 år 10 Aug.**

O. G. SVENSON.
Postmästare. — Kinna. 60 år 16 Aug.

A. G. DAHLQVIST.
Handelsföreståndare. Kommunalman. — Motala Verkstad. 50 år 2 Aug.

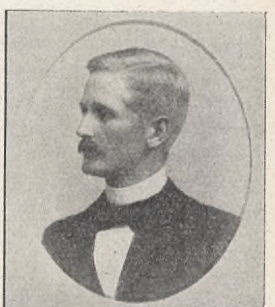
C. V. ÖBERG.
*Fil. D.r. Folkhögskoleföreståndare. — Nässjö.**

O. W. MELIN.
*Öfverstelöjtnant. — Rosersberg. 50 år 3 Aug.**

B. K. S. R. LEIJONHUFVUD.
*Friherre. — Nyutnämnd till justitieråd.**

G. A. BJÖRKMAN.
*Hofrättsråd. — Nyutnämnd till borgmästare i Norrköping.**

* Data nedan.

H. RÅDBERG.
Bokhandlande. Rådan. — La-
holm. 65 år 8 Aug.*

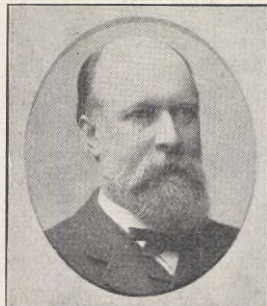
A. A. WESTERGREN.
Fondmäklare. — Stockholm.
60 år 9 Aug.

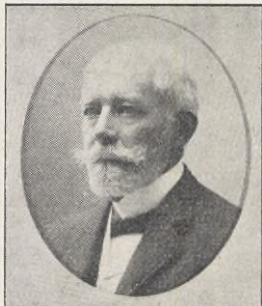
O. LARSSON.
Direktör. — Mörtlösa, Lin-
köping. 60 år 29 Juli.*

C. A. W. SKARSTEDT.
Redaktör. — Falun.
50 år 24 Juli.*

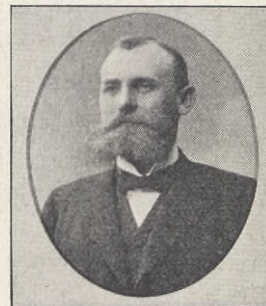
N. A. JOHANSON †.
F. d. Rektor. Fil. dr. — Göteborg.
F. 39. † 6 Aug.*

O. LINDERS †.
Postmästare. — Kristinehamn.
F. 46. † 4 Aug.*

C. E. G. ODENCRANTZ †.
Häradshöfding. — Kristine-
hamn. F. 48. † 7 Aug.*

P. G. HALLBERG †.
Godsegare. — Nya Skottorp.
F. 59. † 6 Aug.*

ERIK RÖING. I föregående nummer återgafs porträtt och korta biogra-
fiska data, dervid R. af misstag uppgafs fylla 50 år i st. f. 45 år, hvilket
härmed rättas.

CARL LIVIJN. Stud.-ex. 79, fil. kand. 83, jur. kand. 87, v. häradshöfd.
90, jur. dr. 94. Docent i civilrätt v. Lunds Univ. 94, docent i speciel ad-
ministrativrätt o. spec. privaträtt 97, uppehöll enl. förordn. undervisn. o.
examinationen i näringsrätt, vaxelrätt o. pos. finansrätt 97—1900, uppehöll
professuren i processrätt vid olika tillfällen under åren 1900 o. 01. Sedan
15 år innehafvare af en omfattande advokataffär i Malmö.

HJALMAR KREÜGER. Stud.-ex. 81, hojr.-ex. 88, v. häradshöfd. 92.
Ombudsman v. Riksbankens afd.-kontor i Vexjö 95—05; auditör v. Krono-
bergs reg. 96; länsnotarie i Kronob. län 99, häradsskrifvare 04. Ord. o.
verkst. direktör i A.-B. Frimurarelogen i Vexjö, v. ord. i styr. i Boktr.-
a.-b. Smålandsposten o. A.-B. Vexjö Express.

FREDRIK SÖDERLUND. Stud.-ex. 58, fil. dr. 69. Vistades 70—71 på
Baleariska öarna för zoolog. studier. Verkst. direktör i Henrik Gahns
Aseptin-Amykos A.-B. 74—97. Innehafvare af vinfaffär i Uppsala 74—10.
Under en följd af år stadsfullmäktig derst.

HARRY BAGGE. Inträdde 70 i Hallands E. Banks tjänst, kontorschef i
aldern-kontoret i Varberg samt styrs-ordförande 1900; då banken 05 up-
pgick i Göteborgs E. Bank blef B. ord. i afd.-kontorets styrelse. Styr.-led.
i Varberg—Boras jernv. a.-b.

MALCUS HOLMQUIST. Grundläggare af samt delegare i den betydande
maskinfirman A.-B. Malcus Holmquist i Halmstad.

FREDRIKA (FRIGGA) CARLBERG. En af Göteborgs mest betydande
kvinnliga krafter inom det sociala arbetet. Fattigvårdare sedan 03, ord-
förande i fattigvårdarnes organisation 03—08. Ordförande i styrelsen i säll-
skapet Myronas 06, v. ord. sedan det första hemmet
bildades 92; sekr. i Förstämajblommans Centralkommitté sedan 07, led. af
Centralstyrelsen i Sv. Fattigvårdsförbundet sedan dess bildande, förestätt
V. Sveriges sociala centralförbunds upplysningsbyrå sedan 06; ord. i F.
K. P. R. i Göteborg sedan 02, led. af Centralstyr. i L. K. P. R. sedan s. å.,
led. af centralstyr. i Lib. Valmansfören. i Göteborg sedan 10.

VICTOR ÖBERG. F. 46, fil. dr. 77. Ordinarie bef. v. folkhögskola 73,
föreståndare i Jönköp. läns folkhögskola sedan 76, afgår i dessa dagar.

OLOF MELIN. U-löjtn. v. Elfsb. reg. 81, major i reg. samt chef f. Skjnt-
skolan i infant. o. kavall. 08, major v. Vestg. reg. 10, öfverstelöjtn. v. Skarab.
reg. 11. Utgåf 92 det med hans namn uppkallade, mycket bekanta och högt
uppskattade nya stenografisystemet, numera antaget som läroämne vid nästan
samtliga svenska handelsskolor. Vi hänvisa till årg. VII:14, deri helsi-
desportätt jemte biografi o. uppsats om Melinska stenografien återfinnas.

BO LEIJONHUFVUD. F. 68. Jur. kand. Konstit. revisionssekreterare,
tf. kansliråd; led. o. sekret. i kommittéen i lagstiftning ang. arbetsatt. I
dagarne utnämnd till justitieråd.

GUSTAF ADOLF BJÖRKMAN. F. 71; jur. kand. Hofrättsråd i S. Hofrätt
sedan 09. I dagarne utnämnd t. borgmästare i Norrköping.

HERMAN RÅDBERG. Bokhandlande i Laholm, förste rådmän derst.
Styr. led. i Sparbanken

OSCAR LARSSON. Eger egendomen Mörtlösa i Österg. län. Kyrko-
värd sedan 80, ord. i kommunalnämnd 83, i stämna 84—10; led. af styr. i
Riksbankens afd.-kontor i Linköping sedan 01. Led. af K. Lasaretskom-
mittéen o. af K. Läroverkskommittéen 90—02. Landstingsman sedan 92.
Led. af Riksd. A. K. 87—02, led. af Banko- o. Statsutskottet samt suppl. i
flera utskott. Statsrevisor 97, 98. Innehar sällskapet Pro Patrias stora
gulmedalj.

WALDEMAR SKARSTEDT. Stud.-ex. 81. Amanuens v. Lunds univ.-
bokauktionskammare 83—86. Bibl. vid Teol. fakultetens bibliotek 85—86.
Red. och utg. af Praktiken och medred. af Kristinehamnstidningen (Kristi-
nehamn) 87. Red. af Reformatorn 88. Medarb. i Aftonbladet 88—90. Red.
och utg. af Hudiksvalls Allehanda 88—94. Red., ägare och utg. af Falu-
Kuriren fr. 94. Stadsfullmäktig m. m.

NILS ABRAHAM JOHANSSON †. Stud.-ex. 57, fil. dr. 66, docent i ma-
tematik v. Uppsala Univ. 66—67; föreståndare i Nya Elem.-läroverket i
Ålekor i Göteborg 67—82, kvarstod derefter i styr. som stud.-rektor; rektor v.
Göteborgs h. Realärverk 82—04, kvarstod som lektor till 09. Led. af Läro-
verkskommittén 90—93; led. af Göteborgs Vet.- o. Vitterh. Samh. Under
många år led. af Göteborgs stadsfullmäktige.

OSKAR LINDERS †. Stud.-ex. 66, ingick s. å. i Postverket och avan-
cerade till postmästare i Kristinehamn 83. Led. af kommittén i utarb.
af förslag till ändringar i postverkets förvaltning m. m. 90; chefs i just.
dep. ombud i tillsyn af boktryckerier i Kristinehamn samt på sin tid K.
Bef. ombud hos Kristinehamns E. Bank.

CARL ODENCRANTZ †. Stud. ex. 65, hojr. ex. 72. Tjenstgjorde i G. hojr.
o. blef v. häradshöfd. 74, adj. led. i S. Hojr. 81—86, Häradshöfding i Öster-
Sysslets domsaga sedan 86. Stadsfullmäktig i Kristinehamn under ett flertal
år o. dess ordförande; landstingsman.

PETER HALLBERG †. Genomgick landbruksskolor; egare t. egen-
domen Nya Skottorp, arr. egendomarne Dömostorp o. Remmenäs, alla i
Hall. län. V. ord. i kommunalstämma, led. af kyrko- o. skolråd, af Hus-
hålln.-sällskapet o. dess förvaltn.-utskott, en tid ord. i filialad. Styr. led.
i Hall. läns landbruksskola, Laholms Spritbolag, Hallands Sockerfabriks
a.-b. i Genevad o. en af dess stiftare. H. åtnjöt anseende som en af sitt
läns främste jordbrukare.

GUSTAF WESTERMARK †. F. d. sjökapt. kommunalman. F. 36,
afled 21 juli. Porträtt och data återfinnas i denna årgång n:r 39.

Redaktionen af HVAR 8 DAG ansvarar för
emottagna manuskript endast om 20 öre i
frimärken åtföljda desamma.
Manuskript läsas i tur med förut inkomna och
honoreras omedelbart efter inlämning.

Foto. Backlund, Göteborg.

Kliché: Ernst Silfverparra.
AFZELIUSKA GRAFVARDEN PÅ ONSJÖ KULLE I LARF.

På Bäckaskogs egendom, tillhörig patron Otto Bolin, finner man i en uthuggning af skogen en ståtlig grafsten, och enligt den ännu fullt läsbara inskriptionen ligger kyrkoherden i Larf, Arvid Afzelius och hans maka begrafna därstädes. "Svenska släkter" af Gabriel Anrep omtalar, att Afzelius själf utsett och bestämt stället för sitt sista hvilorum samt låtit viga det till grafplats. Vården, i form af en obelisk, är af finhuggen slipad granit, och på densamma läses: "M. Arvid Afzelius Contracts-Prost och Kyrkoherde i Larf. Född 1714, död 1789 samt dess kära hustru Catharina Brisman, född 1731, död 1 — äro under denna sten begrafne." Af allt att döma har stenen rests före makans bortgång, och sedan ha anhöriga underlåtit att inhugga dödsåret, som enligt Anreps uppgifter var 1805. Hon afled nämligen då i Uppsala, där hon vistades hos sin dotter, som var gift med domprosten Winbom.

Prosten Afzelius framleide såsom pastor öfver 40 år i Larf, eller längre än någon annan af sina företrädare allt ifrån reformationstiden. Han säges hafva varit en mäktig berömd man och åtnjöt stort anseende såsom skicklig landthushållare, driftig affärsman och berömlig lärare. Äfven satt han såsom fullmäktig från sitt stift i riksdagen.

Larf äger en stor mängd ättechögar från den grå forntiden, och man tror att intressanta fynd skulle påträffas om gräfningar på dessa platser vore tillåtna. Allt mer och mer tränger sig dock lyckligtvis skyddet om gamla minnesmärken in i vårt

Foto. Backlund, Göteborg.

Kliché: Bengt Silfverparra.
GAMMAL GRAFHÄLL, ÅTERFÖRD TILL LARFS KYRKOGRÅRD.

folks medvetande, och då nyligen en större grafhäll hittades vid en vägöfvergång i Larf, där den under långa tider tjänstgjort som "spång", restaureades den och är nu upprest mot gärdesgården vid Larfs kyrka.

Det vore önskligt om äfven något gjordes för bevarandet af den Afzeliuska grafplatsen, ty den vackra kullen är i mer än ett afseende värd att skyddas och inhägnas.

A. Bcd.

VECKANS DAGAR

9 augusti. I den alltjämt pågående byggnadskonflikten afslögs för tredje gången af förlikningsmannen framställt förlikningsförslag; denna gång var det arbetsgifvarna som förkastade förslaget.

10 augusti. Den bortåt 100,000 man omfattande jättestråken i London gaf upphof till allvarsamma gatuoroligheter, och militären i Aldershot m. fl. platser fick order att hålla sig beredd till inryckning i London. — Engelska öfverhuset biföll vetobillen med 131 röster mot 114. — Vid en flygning i Aalborg nedstörtade aviatikern Poulain och ådrog sig åtskilliga skador, men anses kunna räddas till lifvet. — Det världsberömda Carltonhotellet i London ödelades af en eldsvåda.

11 augusti. Den för flera djärfva inbrott i juvelerareaffärer häktade Nyström dömdes af Malmö rådhusrätt till sammanlagdt 10 års straffarbete.

INNEHÅLL

J. A. Lundell. — Sport och idrott. — Från våra badorter. — Pälssålar på Göteborgs museum. — Bilder för dagen. — Hammarö kyrka i Värmland. — Ett tempel från medeltiden. — Blindpipan i den europeiska konserten. — Revolutionen på Haiti. — Veckans porträttgalleri. — Gamla gravar i Västergötland. — Veckans dagar.

Eftertryck af text eller illustrationer i HVAR 8 DAG utan särskildt medgifvande förbjudes vid laga påföljd.